

NERVNI SISTEM- Systema nervosum deli se na:

- 1. **Centralni nervni sistem** (Systema nervosum centrale) u koji spadaju
 - - **Mozak i Kičmena moždina**
- 2. **Periferni nervni sistem** (Systema nervosum perifericum) u koji spadaju
 - **Nervi mozga** (nervi cerebrales) i **nervi kičmene moždine** (nervi spinales)

NERVNI SISTEM

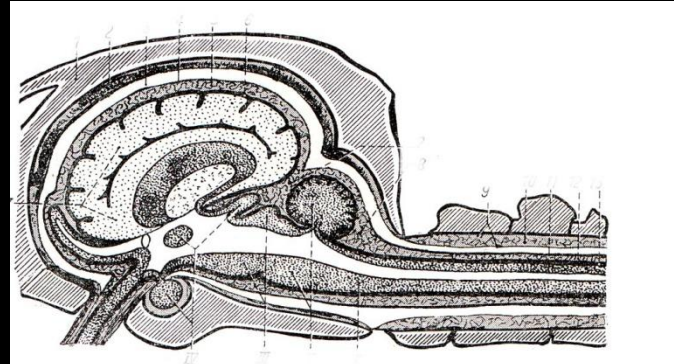
- Nervno tkivo je izgrađeno od nervnih ćelija NEURONA koje su karakteristične po razgranatim citoplazmatičnim produžecima DENDRITIMA i jednom dugom produžetku koji se naziva NEURIT (akson).
- - Tela nervnih ćelija grade SIVU NERVNU MASU dok nervni produžeci obrazuju BELU NERVNU MASU.
- Produžetci su spolja obavijeni belim MIJELINSKIM OMOTAČEM.

KIČMENA MOŽDINA- Medulla spinalis

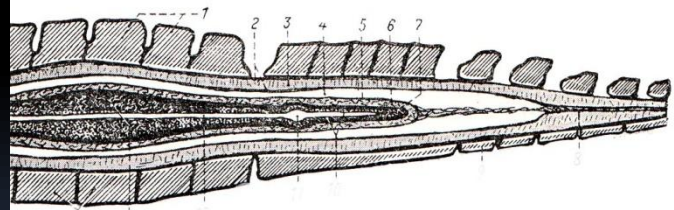
L- Smeštena je u kičmenom kanalu

-Bočno od kičmene moždine polaze kičmeni nervi, koji prolaze kroz otvore između pršljenova i inervišu mišiće vrata, prednjih i zadnjih ekstremiteta, grudnu i trbušnu muskulaturu.

-- Bela masa je postavljena periferno, oko sive mase koja je u unutrašnjosti.

Kičmena moždina se produžava u produženu moždinu. Centralni kanal kičmene moždine se nastavlja u četvrtu moždanu komoru, zadnjeg mozga.

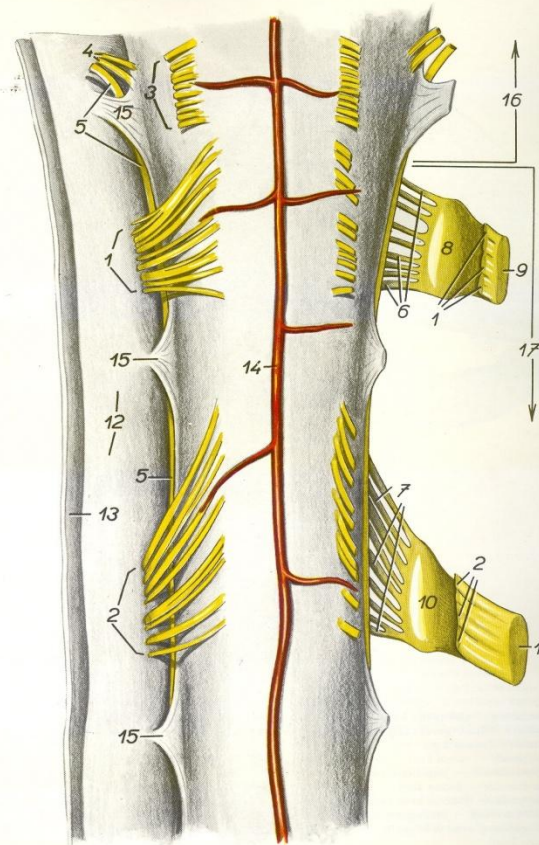

Završni deo kičmene moždine u obliku nervne niti se završava u nivou poslednjeg krsnog i prvih repnih pršljenova.

Kičmena moždina, sa nervima

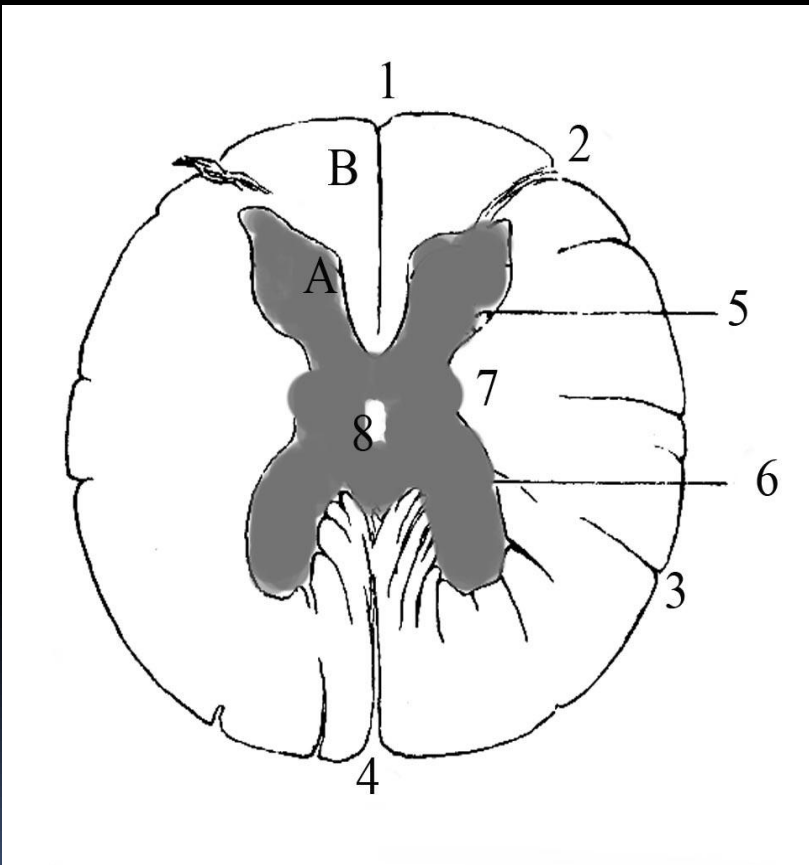
vedo. Prva dva segmenta vratne kralješnične (leđne) moždine, odozdo — tvrda moždinska
 ojnica otvorena i lijevo (djelomice) uklonjena

a 52.

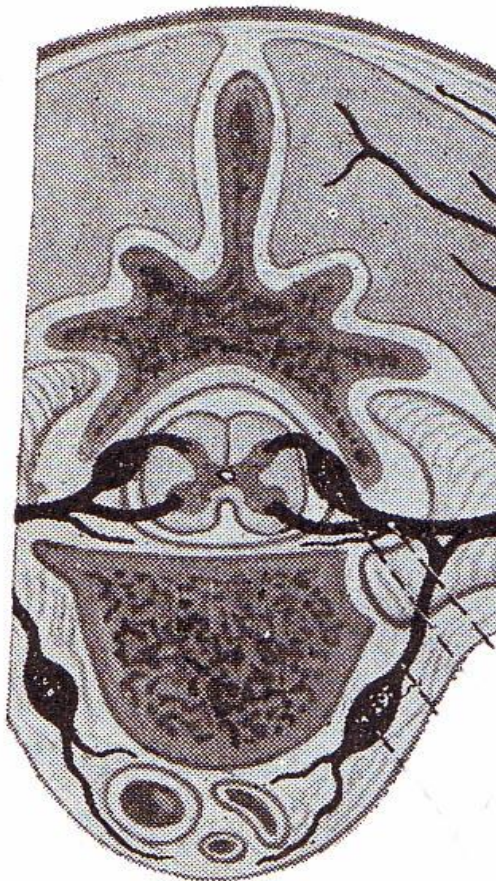
- radix ventralis ni. cervicalis I* — ventralni korijen prvog vratnog živca
- radix ventralis ni. cervicalis II* — ventralni korijen drugog vratnog živca
- n. hypoglossus* — podjezični živac
- radix cranialis ni. accessorii* — prednji korijen akcesornog živca
- radix spinalis ni. accessorii* — spinalni korijen akcesornog živca
- radix dorsalis ni. cervicalis I* — dorzalni korijen prvog vratnog živca
- radix dorsalis ni. cervicalis II* — dorzalni korijen drugog vratnog živca
- ganglion spinale ni. cervicalis I* — spinalni ganglij prvog vratnog živca
- n. cervicalis I* — prvi vratni živac
- ganglion spinale ni. cervicalis II* — spinalni ganglij drugog vratnog živca
- n. cervicalis II* — drugi vratni živac
- arachnoidea* — paučnica
- dura mater* — tvrda (moždinska) opna
- a. spinalis ventralis* — ventralna spinalna arterija
- ligamentum denticulatum* — zubasta (zubolika) sveza (ligament)
- medulla oblongata* — produžena moždina
- medulla spinalis* — kralješnična moždina (leđna moždina)

Poprečni presek građa kičmene moždine

- A. Siva masa;
- B. Bela masa
- 1,4. Dorzalni i ventralni žljeb
- 2,3. Lateralni dorzalni i ventralni žljebovi
- **5. Dorzalni rogovi (Cornu dorsalis)**
- **6. Ventralni rogovi (Cornu ventralis)**
- **7. Bočni rogovi (Cornu lateralis)**
- **8. Centralni kanal (Canalis centralis)**

Izlazak nerava iz kičmene moždine

- Dorzalni rogovi imaju senzitivnu (aferentnu) funkciju.
- Ventralni rogovi imaju motornu (eferentnu) funkciju.
- Lateralni rogovi pripadaju autonomnom nervnom sistemu

MOZAK (Encephalon)

- Siva masa spolja, površinski, gradi koru, dok se bela masa nalazi ispod nje.

1. ZADNJI MOZAK (Rhombencephalon)

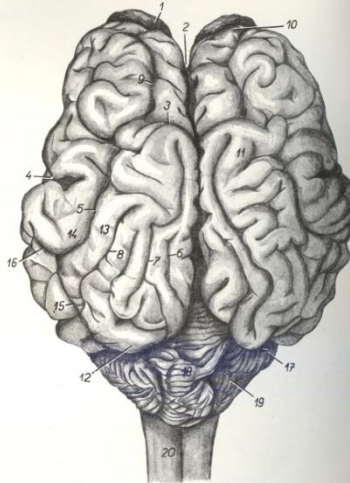
2. SREDNJI MOZAK (Mesencephalon)

3. PREDNJI MOZAK (Prosencephalon)

Govedo. Mozak, pogled na gornju površinu

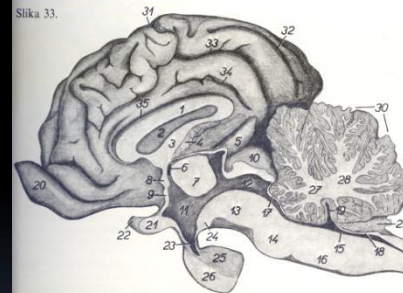
Slika 32.

1. <i>bulbus olfactorius</i> — njušna lukovica	12. <i>gyrus occipitalis (polus caudalis neopallii)</i> — zatiljna vijuga (stražnji pol neopallija)
2. <i>fissura longitudinalis cerebri</i> — uzdužna moždana pukotina	13. <i>gyrus ectomarginalis medius (pars lateralis)</i> — srednja vanjska rubna vijuga (lateralni dio)
3. <i>sulcus coronalis</i> — krunska moždana brazda	14. <i>gyrus ectosylvius caudalis</i> — stražnja ektosilvijeva vijuga
4. <i>fissura sylvia</i> — silvijeva pukotina	15. <i>sulcus suprasylvius caudalis</i> — stražnja suprasilvijeva brazda
5. <i>sulcus suprasylvius medius</i> — srednja suprasilvijeva brazda	16. <i>sulcus obliquus</i> — kosa moždana brazda
6. <i>sulcus endomarginalis</i> — unutrašnja rubna brazda	17. <i>fissura transversa cerebri</i> — poprečna moždana pukotina
7. <i>sulcus marginalis</i> — rubna brazda	18. <i>vermis cerebelli</i> — crvoliki režanj malog mozga
8. <i>sulcus ectomarginalis</i> — vanjska rubna brazda	19. <i>hemisphaerium cerebelli</i> — polutika malog mozga
9. <i>sulcus suprasylvius rostralis</i> — prednja suprasilvijeva brazda	20. <i>medulla oblongata</i> — produžena moždana
10. <i>polus rostralis</i> — prednji moždani pol	
11. <i>gyrus ectomarginalis</i> — vanjska rubna vijuga	

Govedo. Mozak, uzdužni presjek

Slika 33.

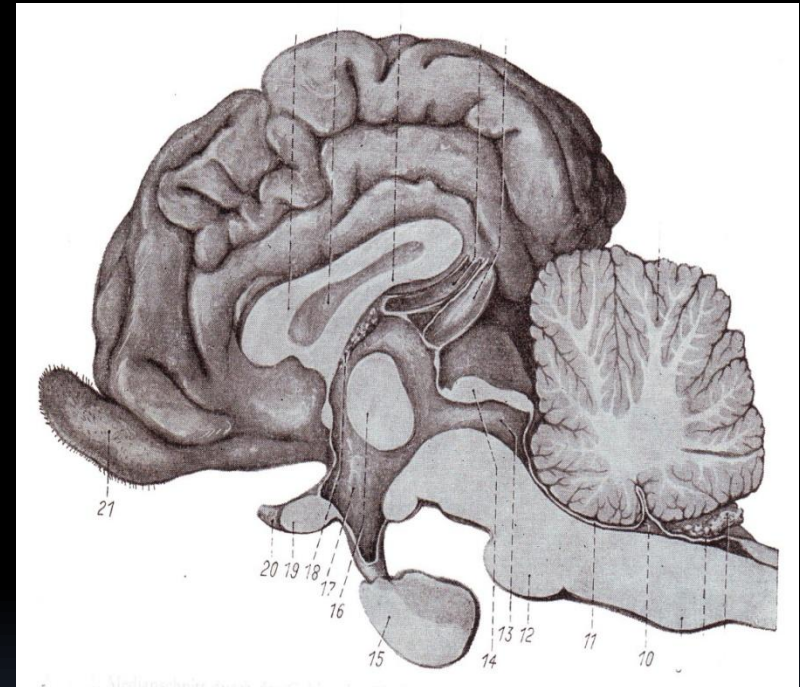

1. <i>corpus callosum</i> — žuljevito tijelo	11. <i>ventriculus tertius</i> — treća moždana klijetka
2. <i>septum telencephali</i> — pregrada vetikog mozga	12. <i>aqueductus mesencephali</i> — kanal srednjeg mozga
3. <i>forix</i> — moždani svod	13. <i>crus cerebri</i> — moždani krak
4. <i>tela choroidae ventriculi tertii</i> — resličasta opna treće moždane klijetke	14. <i>pons</i> — most
5. <i>corpus pineale</i> — epifiza	15. <i>ventriculus quartus encephali</i> — četvrti moždana klijetka
6. <i>foramen interventriculare</i> — otvor između klijetki (meduklijetani otvor)	16. <i>medulla oblongata</i> — produžena moždana
7. <i>adhesio interthalamica</i> — spojni dio talama	17. <i>velum medullare rostrale</i> — prednje moždano jedro
8. <i>commissura rostralis</i> — prednja veza	18. <i>velum medullare caudale</i> — stražnje moždano jedro
9. <i>lamina terminalis grisea</i> — završna siva ploča	
10. <i>tectum mesencephali</i> — krov srednjeg mozga	

19. <i>recessus tegminis ventriculi quarti</i> — pokrovni odvojak četvite moždane klijetke
20. <i>bulbus olfactorius</i> — njušna lukovica
21. <i>chiasmus opticum</i> — križanje vidnih živaca
22. <i>n. opticus (dexter)</i> — vidni živac (desni)
23. <i>recessus neurohypophysialis (recessus infundibulari)</i> — neurohipofizni odvojak (infundibularni odvojak)
24. <i>corpus mammillare</i> — sisasto tijelo
25. <i>neurohypophysis</i> — neurohipofiza
26. <i>adenohypophysis</i> — adenohipofiza
27. <i>truncus rostralis arboris vitae</i> — prednje deblo drva života (prednji dio bijele tvari)
28. <i>truncus caudalis arboris vitae</i> — stražnje deblo drva života (stražnji dio bijele tvari)
29. <i>plexus choroidae ventriculi IV</i> — resličasti splet četvite moždane klijetke
30. <i>cerebellum</i> — mali mozak
31. <i>sulcus coronalis</i> — krunska brazda
32. <i>sulcus suprasplenialis</i> — gornja splenijalna brazda
33. <i>sulcus splenialis</i> — splenijalna brazda
34. <i>sulcus endosplenialis</i> — unutrašnja splenijalna brazda
35. <i>sulcus corporis callosi</i> — brazda žuljevitog tijela

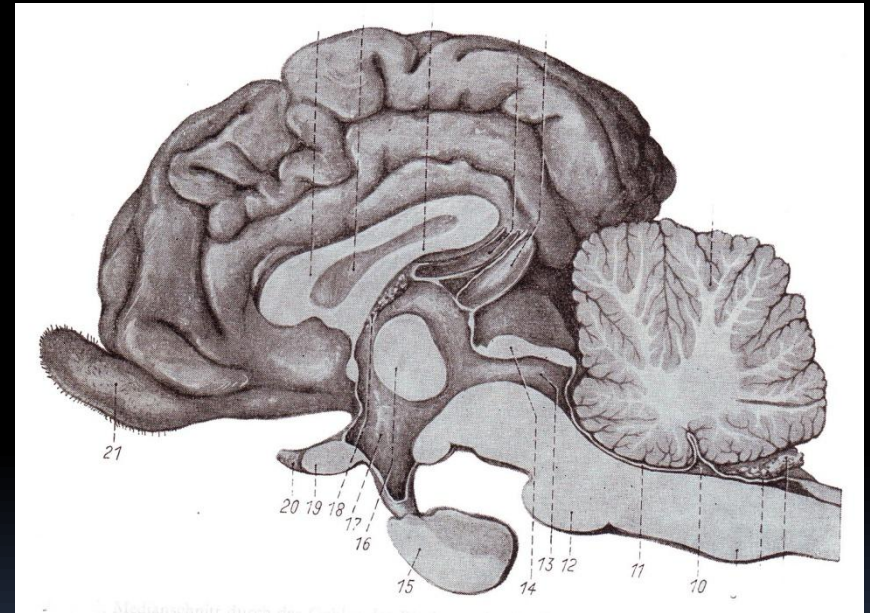
ZADNJI MOZAK

- 1. Mali mozak (Cerebellum)
- 2. Produžena moždina (Medulla oblongata)
- 3. Moždani most (Pons)
- Šupljina zadnjeg mozga je Četvrta moždana komora (Ventriculus quartus)

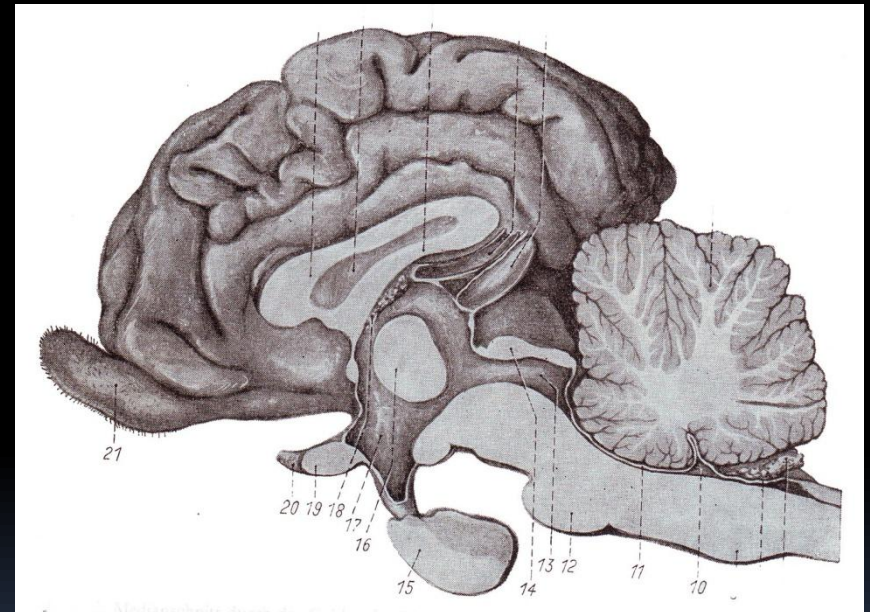
SREDNJI MOZAK

- 1. Moždani kraci
(Pedunculi cerebri)
- 2. Četvorno telo
(Lamina quadrigemina)
- Šupljina srednjeg mozga je
Silvijusov moždani kanal

PREDNJI MOZAK- *Prosencephalon* grade Međumozak i Veliki mozak

- 1. MEĐUMOZAK
- (Diencephalon)
- Njemu pripaaju :
 - **Talamus, hipotalamus, hipofiza, epifiza**
 - **Centralna šupljina međumozga je**
Ventriculus tertius
(Treća moždana komora)

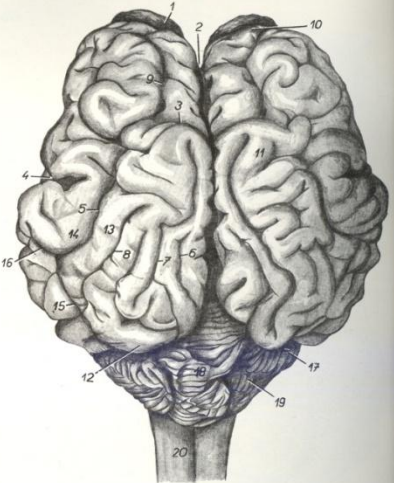
VELIKI MOZAK (The lencephalon)

- Leva i desna hemisfera razdvojene dubokom središnjom useklinom. Površina hemisfera je pokrivena moždanim brazdama i vijugama.
- U unutrašnjosti hemisfera nalaze se šupljine – komore koje komuniciraju sa trećom moždanom komorom međumozga.

Govedo. Mozak, pogled na gornju površinu

Slika 32.

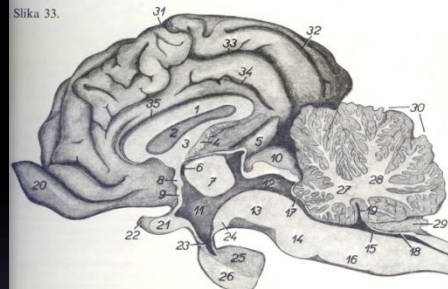
1. <i>bulbus olfactorius</i> — njušna lukovica	12. <i>gyrus occipitalis (polus caudalis neopallii)</i> — zatiljna vijuga (stražnji pol neopallija)
2. <i>fissura longitudinalis cerebri</i> — uzdužna moždana pukotina	13. <i>gyrus ectomarginalis medius (pars lateralis)</i> — srednja vanjska rubna vijuga (lateralni dio)
3. <i>sulcus coronalis</i> — krunska moždana brazda	14. <i>gyrus ectosylvius caudalis</i> — stražnja ekstosiljeva vijuga
4. <i>fissura sylvia</i> — silvjeva pukotina	15. <i>sulcus suprasylvius caudalis</i> — stražnja suprasiljeva brazda
5. <i>sulcus suprasylvius medius</i> — srednja suprasiljeva brazda	16. <i>sulcus obliquus</i> — kosa moždana brazda
6. <i>sulcus endomarginalis</i> — unutrašnja rubna brazda	17. <i>fissura transversa cerebri</i> — poprečna moždana pukotina
7. <i>sulcus marginalis</i> — rubna brazda	18. <i>vermis cerebelli</i> — crvoliki režanj malog mozga
8. <i>sulcus ectomarginalis</i> — vanjska rubna brazda	19. <i>hemisphaerium cerebelli</i> — polutka malog mozga
9. <i>sulcus suprasylvius rostralis</i> — prednja suprasiljeva brazda	20. <i>medulla oblongata</i> — produžena moždana
11. <i>gyrus ectomarginalis</i> — vanjska rubna vijuga	

Govedo. Mozak, uzdužni presjek

Slika 33.

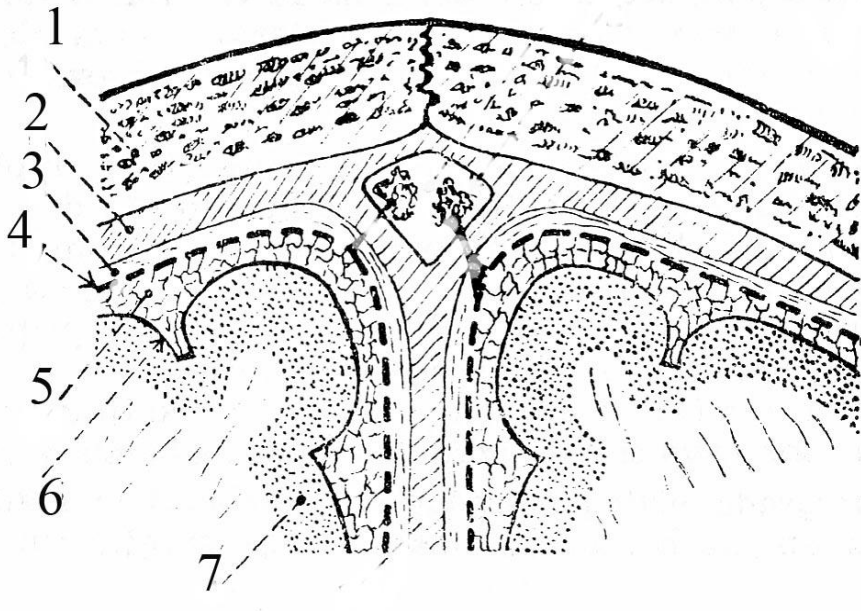
1. <i>corpus callosum</i> — žuljevito tijelo	11. <i>ventriculus tertius</i> — treća moždana klijetka
2. <i>septum telencephali</i> — pregrada velikog mozga	12. <i>aqueductus mesencephali</i> — kanal srednjeg mozga
3. <i>forix</i> — moždani svod	13. <i>crus cerebri</i> — moždani krak
4. <i>tela chorioidea ventriculi tertii</i> — rešićasta opna treće moždane klijetke	14. <i>pons</i> — most
5. <i>corpus pineale</i> — epifiza	15. <i>ventriculus quartus encephali</i> — četvrta moždana klijetka
6. <i>foramen interventriculare</i> — otvor između klijetki (međuklijetani otvor)	16. <i>medulla oblongata</i> — produžena moždana
7. <i>adhesio interthalamica</i> — spojni dio talama	17. <i>velum medullare rostrale</i> — prednje moždano jedro
8. <i>commissura rostralis</i> — prednja veza	18. <i>velum medullare caudale</i> — stražnje moždano jedro
9. <i>lamina terminalis grisea</i> — završna siva ploča	
10. <i>tectum mesencephali</i> — krov srednjeg mozga	

19. <i>recessus tegminis ventriculi quarti</i> — pokrovni odvojak četvrtne moždane klijetke
20. <i>bulbus olfactorius</i> — njušna lukovica
21. <i>chiasma opticum</i> — križanje vidnih živaca
22. <i>n. opticus (dexter)</i> — vidni živac (desni)
23. <i>recessus neurohypophysialis (recessus infundibulari)</i> — neurohipofizni odvojak (infundibularni odvojak)
24. <i>corpus mamillare</i> — sisasto tijelo
25. <i>neurohypophysis</i> — neurohipofiza
26. <i>adenohypophysis</i> — adenohipofiza
27. <i>truncus rostralis arboris vitae</i> — prednje deblu drva života (prednji dio bijele tvari)
28. <i>truncus caudalis arboris vitae</i> — stražnje deblu drva života (stražnji dio bijele tvari)
29. <i>plexus chorioideus ventriculi IV</i> — rešićasti splet četvrtne moždane klijetke
30. <i>cerebellum</i> — mali mozak
31. <i>sulcus coronalis</i> — krunska brazda
32. <i>sulcus suprasplenialis</i> — gornja splenijalna brazda
33. <i>sulcus splenialis</i> — splenijalna brazda
34. <i>sulcus endosplenialis</i> — unutrašnja splenijalna brazda
35. <i>sulcus corporis callosi</i> — brazda žuljevitog tijela

MOŽDANICE (Meninges)

- To su tri vezivno tkivne opne koje pokrivaju spoljašnju površinu centralnog nervnog sistema
- I DURA MATER (2)
- Tvrda moždanica
- II ARACHNOIDEA (4)
- Paučinasta moždanica
- III PIA MATER (6)
- Meka moždanica

Moždani nervi (nervi craniales)

- I N. Olfactorius
- II N. Opticus
- III N. Oculomotorius
- IV N. Trochlearis
- V N. Trigemini
- VI N. Abducens
- VII N. Facialis
- VIII N. Vestibulocochlearis
- IX N. Glossopharyngeus
- X N. Vagus
- XI N. Accessorius
- XII N. Hypoglossus